

Kontrollen har altid været der

Den moderne kvindes trang til at kontrollere er ikke af ny dato. Alle kulturer har til alle tider udøvet kontrol, men angsten for at miste kontrollen er særligt synlig, når den dukker op i forbindelse med fødslen, mener psykolog og lærer på jordemoderuddannelsen i Ålborg, Mette Kold Jensen

Af Kirsten Weiss, journalist

Under alle omstændigheder en epidural, og allerhelst et kejsersnit.

Det er stadig de færreste gravide, der allerede til første jordemoderkonsultation kravspecificerer den kommende fødsel. Men de er der og der bliver flere og flere af dem.

Den smertefri fødsel - eller noget der ligner - er i stigende grad populær, og de jordemoderlever, psykolog Mette Kold Jensen møder, når hun underviser på Jordemoderskolen i Aalborg, kan alle fortælle om øgede krav om smertelindring.

- Det er blevet legitimt at tale om, at man er bange for smerter. Vi lever i en smertefornægtende kultur, hvor forbruget af smertestillende medicin er dobbelt så stort som i de øvrige skandinaviske lande, siger Mette Kold Jensen.

Hun er ikke i tvivl om, at trangen til kontrol spiller en stor rolle, når fødende kvinder kan opleve fødselssmerter som voldsomt angstprovokerende. Men det oplagte lighedstegn mellem det voksende krav om smertelindring og en voksende angst for at føde er hun varsom med at sætte.

- Jeg tror, man skal skille tingene ad. Vi ved, at mængden af indgreb, for eksempel epidural eller kejsersnit, er steget. Men jeg vil godt sætte spørgsmålstegn ved, om fødselsangsten også er det? Når man taler med kvinder, der fødte på hospitalet i 60'erne, fortæller de om fødsler som rædselsfulde oplevelser,

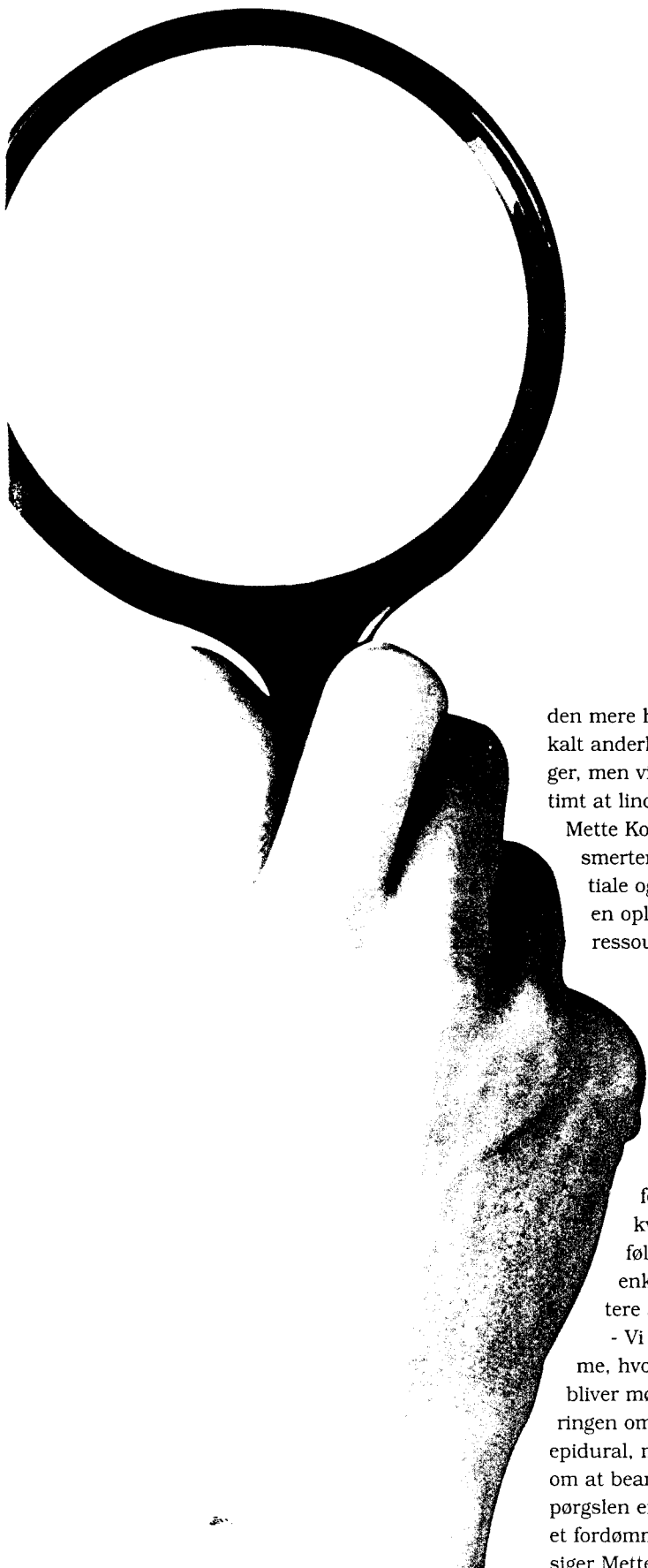
hvor man var ladt meget alene, og også jordemødrene beskrev dengang ofte de fødende kvinder som meget angste. Vi ved ikke nok om det her, men jeg tror ikke, man bare kan konkludere, at når flere kvinder i dag ønsker en epidural, så er det fordi fødselsangsten er vokset. Det handler også om, at smertelindringen er tilgængelig, siger Mette Kold Jensen.

Trang til kontrol ikke ny

Hun ser ønsket om den smertefri fødsel i direkte forlængelse af en urgammel, universel og almenmenneskelig trang til kontrol. Alle kulturer har til alle tider forsøgt at udøve kontrol, men målene har løbende ændret sig.

For eksempel behøver man ikke dykke mange år ned i den vestlige bevidstheds historie for at finde eksempler på udøvelse af stærk kontrol i forhold til seksualiteten. For 100 år siden var den i spændetrojen, i dag er den sluppet fri, og trangen til kontrol har fundet nye mål. Nu skal smerter i krop og sind kontrolleres og helst tages helt bort.

- I forhold til snakken om fødselsangst kan man sige, at sådan ytrer trangen til kontrol sig i år 2003. Ordet kontrol skal ikke skammes ud, for fænomenet er ikke nyt. Men man kan sige, at kontrollen i forhold til en fødsel kan være uhensigtsmæssig, fordi man så ikke giver slip, går ind i smerten og dermed gør

den mere håndterbar. Fødselssmerter er radikalt anderledes smerter end smerten i en finger, men vi lever i en kultur, hvor det er legitimt at lindre alle former for smerter, siger Mette Kold Jensen, der mener, at fødselssmerter har bevidsthedsudvidende potentiale og kan være med til at give kvinden en oplevelse af, at hun har ti fold flere ressourcer, end hun selv aner.

Behov for tryghed respekteres

Derfor arbejder hun med at gøre de studerende på jordemoderskolen i stand til både at forstå smertens psykiske og fysiske dybder - og de gravide kvinder, der møder op med angsten for fødslen malet i ansigtet. Den enkelte kvindes helt personlige behov for at føle sig tryk skal respekteres. Og den enkelte jordemoder skal lære at håndtere angsten.

- Vi øver os i den gode professionalisme, hvor ønsket om en epidural ikke bare bliver mødt med et "nej", men med forsikringen om at "selvfølgelig kan du få en epidural, men lad os først arbejde sammen om at bearbejde din fødselsangst". Efterspørgslen er stigende, det nytter ikke at have et fordømmende forhold til dem, der er bange, siger Mette Kold Jensen.

